

www.prenhall.com/kotler

Studentu xiii

Predgovor xxi

O autorima xxiii

DIO 1 Razumijevanje marketinškog procesa u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu 1

1. Uvod: Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu 3

CILJEVI POGLAVLJA 5

VAŠA PUTOVNICA ZA USPJEH 5

USREDOTOČENOST NA KLJENTA 6

ŠTO JE MARKETING UGOSTITELJSTVA, HOTELIJERSTVA I
TURIZMA? 9

MARKETING U UGOSTITELJSTVU I HOTELIJERSTVU 10

Važnost marketinga 10

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 1-1 11

Marketing u turizmu 11

Potrebe, želje i potražnja 14

Proizvodi 15

Vrijednost za klijenta 16

Zadovoljstvo klijenta 16

Kvaliteta 19

Razmjena, transakcije i odnosi 20

Tržišta 21

Marketing 21

UPRAVLJANJE MARKETINGOM 23

FILOZOFIJA UPRAVLJANJA MARKETINGOM 23

Koncepcija proizvodnje 23

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 1-2: NEPOŽELJNI KLJENTI 24

Koncepcija proizvoda 25

Koncepcija prodaje 25

Koncepcija marketinga 26

Koncepcija društvenog marketinga 27

BUDUĆNOST MARKETINGA 28

VELIKI PREDVODNICI 29

INTERNETSKA STRANICA 29

Ključni pojmovi 30

Pregled poglavlja 31

Pitanja za raspravu 33

Praktična primjena 34

Vježbe na internetu 34

Literatura 35

2. Odlike usluga u marketingu ugostiteljstva, hotelijerstva i turizma 37

CILJEVI POGLAVLJA 41

USLUŽNA KULTURA 41

ODLIKE MARKETINGA USLUGA 42

Neopipljivost 42

Nerazdvojjivost 43

Varijabilnost 44

Prolaznost 45

STRATEGIJE UPRAVLJANJA ZA USLUŽNE TVRTKE 46

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 2-1: RITZ-CARLTON:

BRIGA O ONIMA KOJI SE BRINU ZA KLJENTE 48

Upravljanje diferencijacijom 50

Upravljanje kvalitetom usluge 50

Učiniti proizvod opipljivim 52

Upravljanje fizičkim okruženjem 55

Naglašavanje prednosti neposjedovanja 55

Upravljanje zaposlenicima koji su dio proizvoda 57

Upravljanje doživljenim rizikom 59

Upravljanje kapacitetom i potražnjom 60

Upravljanje dosljednošću 61

Upravljanje odnosom s klijentima — CRM 63

Neuspjeh usluge 63

PREGLED ODLIKA USLUGE:

MODEL SERVUCION 64

Interakcija između klijenta A i klijenta B 64

Osoblje za kontakt 65

Nevidljiva organizacija i sustav 65

Ključni pojmovi 66

Pregled poglavlja 66

Pitanja za raspravu 68

Praktična primjena 68

Vježbe na internetu 68

Literatura 69

3. Uloga marketinga u strateškom planiranju 71

CILJEVI POGLAVLJA 74

PRIRODA USPJEŠNIH POSLOVNIH JEDINICA 76

Zainteresirane stranke 76

Procesi 78

Sredstva 78

Organizacija 79

KORPORATIVNO STRATEŠKO PLANIRANJE 80

vi ■■■ Sadržaj

Određivanje korporacijske misije	80
Uspostava strateških poslovnih jedinica	83
Dodjeljivanje sredstava svakoj strateškoj poslovnoj jedinici	84
Razvijanje strategije rasta	87
Rast diversifikacijom	88
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 3-1: STRATEŠKI POGLED NA STARBUCKS COFFEE	89
Integracijski rast	91
PLANIRANJE POSLOVNE STRATEGIJE	92
Poslovna misija	92
Swot analiza	92
Analiza unutarnjeg okruženja (analiza snaga i slabosti)	61
Analiza vanjskog okruženja (analiza prilika i prijetnji)	63
Formuliranje cilja	96
Oblikovanje strategije	98
Oblikovanje programa	99
Provedba	100
Povratne informacije i kontrola	100
JEDINSTVENI IZAZOVI HOTELSKE DJELATNOSTI	101
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>102</i>
<i>Sažetak poglavlja</i>	<i>103</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>106</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>107</i>
<i>Vježbe na internetu</i>	<i>107</i>
<i>Literatura</i>	<i>107</i>

DIO 2 Razvoj marketinških prilika i strategija u ugostiteljstvu, hoteljerstvu i turizmu 109

4. Marketinško okruženje 111

CILJEVI POGLAVLJA	41
MIKROOKRUŽENJE TVRTKE	114
Tvrtka	115
Dobavljači	115
Marketinški posrednici	116
MAKROOKRUŽENJE TVRTKE	117
Konkurenti	117
Demografsko okruženje	121
Gospodarsko okruženje	126
Globalna ekonomija	127
Prirodno okruženje	128

Tehnološko okruženje	130
Političko okruženje	132
Kulturalno okruženje	136
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 4-1: KULTURALNI TREND OVI FAITH POPCORN	138
POVEZANI ČIMBENICI OKRUŽENJA	140
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 4-2: TVRTKE S PODRUČJA USLUGA PREHRANE REAGIRAJU NA DIJETE SA SMANJENIM UNOSOM UGLJIKOHIDRATA	141
REAGIRANJE NA MARKETINŠKO OKRUŽENJE	143
Korištenje informacija o marketinškom okruženju	145
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>145</i>
<i>Pregled poglavlja</i>	<i>146</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>147</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>148</i>
<i>Vježbe na internetu</i>	<i>148</i>
<i>Literatura</i>	<i>147</i>

5. Marketinški informacijski sustavi i marketinško istraživanje 151

CILJEVI POGLAVLJA	153
MARKETINŠKI INFORMACIJSKI SUSTAV	153
Ocjnjivanje potreba za informacijama	154
Razvoj informacija	155
Marketinško obavješćivanje	162
Marketinško istraživanje	164
Proces marketinškog istraživanja	165
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 5-1: „UPITAN“ UPITNIK	177
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 5-2: PROBLEMATIČNA PODRUČJA U ISTRAŽIVANJU	182
Analiza informacija	182
Distribucija informacija	183
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 5-3: HSMAL-jev eCONNECT: ODLIČAN IZVOR MARKETINŠKIH INFORMACIJA	185
Međunarodno marketinško istraživanje	185
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 5-4: MARKETINŠKO ISTRAŽIVANJE U MALIM TVRTKAMA	187
MARKETINŠKO ISTRAŽIVANJE U MANJIM ORGANIZACIJAMA	188
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>188</i>
<i>Pregled poglavlja</i>	<i>189</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>191</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>191</i>
<i>Vježbe na internetu</i>	<i>192</i>
<i>Literatura</i>	<i>192</i>

6. Tržišta krajnje potrošnje i ponašanje potrošača pri kupnji 195

CILJEVI POGLAVLJA 197

MODEL POTROŠAČKOG PONAŠANJA 198

OSOBNJE KARAKTERISTIKE KOJE UTJEČU NA PONAŠANJE POTROŠAČA 199

- Kulturološki čimbenici 199
- Društveni čimbenici 155
- Osobni čimbenici 205

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 6-1:

BEJZBOLSKI KLUB SAN DIEGO PADRES 210

- Psihološki čimbenici 212

PROCES DONOŠENJA ODLUKA O KUPNJI 217

- Prepoznavanje potrebe 218
- Potruga za informacijama 219
- Procjena mogućnosti 220
- Odluka o kupnji 221
- Ponašanje nakon kupnje 222

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 6-2:

SPECIFIČNE OSOBINE POTROŠAČA U HOTELIJERSTVU,

UGOSTITELJSTVU I INDUSTRIJI PUTOVANJA 223

Ključni pojmovi 224

Pregled poglavlja 225

Pitanja za raspravu 227

Praktična primjena 227

Vježbe na internetu 227

Literatura 227

7. Ponašanje organizacijskog kupca na grupnim tržištima 233

CILJEVI POGLAVLJA 233

PROCES ORGANIZACIJSKE KUPNJE 233

- Struktura tržišta i potražnja 233
- Vrste odluka i proces odlučivanja 234

SUDIONICI PROCESA ORGANIZACIJSKE KUPNJE 234

GLAVNI UTJECAJI NA ORGANIZACIJSKE KUPNJE 236

- Čimbenici okruženja 236
- Organizacijski čimbenici 236
- Interpersonalni čimbenici 237
- Individualni čimbenici 237

ODLUKE PRI ORGANIZACIJSKOJ KUPNJI 237

1. Spoznaja problema 237
2. Opći opis potrebe 237
3. Specifikacija proizvoda 238
4. Potraga za dobavljačem 238
5. Prikupljanje ponuda 238
6. Odabir dobavljača 238
7. Specifikacija postupka naručivanja 239
8. Pregled uspješnosti izvedbe 239

TRŽIŠTA GRUPNOG POSLOVANJA 239

- Kongresi 240
- Sastanci udruga 242
- Korporacijski sastanci 243
- Nagradno putovanje 246
- SMERF tržišta 247
- Segmentacija grupnih tržišta prema namjeni sastanka 248

POSLOVANJE S PLANERIMA SASTANAKA 248

KORPORACIJSKI RAČUN I KORPORACIJSKI

MENADŽER PUTOVANJA 248

Ključni pojmovi 253

Pregled poglavlja 254

Pitanja za raspravu 256

Praktična primjena 256

Vježbe na internetu 257

Literatura 257

8. Segmentacija tržišta, odabir ciljnog tržišta i pozicioniranje na tržištu 259

CILJEVI POGLAVLJA 261

TRŽIŠTA 261

SEGMENTACIJA TRŽIŠTA 263

- Geografska segmentacija 263
- Demografska segmentacija 266

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 8-1:

ODABIR OBITELJI KAO CILJNOG TRŽIŠTA BIRANJEM DJECE KAO CILJNOG TRŽIŠTA 268

- Psihografska segmentacija 270
- Segmentacija prema ponašanju 272

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 8-2:

SEGMENT VFR PUTNIKA 273

- Uvjeti za učinkovitu segmentaciju 276

ODABIR CILJNOG TRŽIŠTA 276

- Vrednovanje tržišnih segmenata 276
- Odabir tržišnih segmenata 277
- Odabir strategije pokrivanja tržišta 277

POZICIONIRANJE NA TRŽIŠTU 280

- Strategije pozicioniranja 280

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 8-3:

SOUTHWESTOV PRIJEDLOG VRIJEDNOSTI: "MANJE ZA MNOGO MANJE" 282

- Odabir i primjena strategije pozicioniranja 284
- Diferencijacija proizvoda 284
- Odabir pravih konkurentnih prednosti 287
- Prenošenje i isporuka odabrane pozicije 290

STVARANJE NEZABORAVNIH ISKUSTAVA 291

- Mjerenje pozicioniranja: mapiranje percepcija 291

Ključni pojmovi 293

Pregled poglavlja 294

Pitanja za raspravu 296

Praktična primjena 297
Vježbe na internetu 297
Literatura 297

DIO 3 Razvoj marketinškog spleta u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu 299

9. Izrada i upravljanje proizvodima 301

CILJEVI POGLAVLJA 304

ŠTO JE PROIZVOD 304

RAZINE PROIZVODA 304

- Osnovni proizvodi 304
- Očekivani proizvodi 304
- Dodatni proizvodi 306
- Provjera temeljnih sposobnosti 307

PROŠIRENI PROIZVOD 307

- Atmosfera: fizičko okruženje 308
- Interakcija klijenata sa sustavom usluživanja 310
- Međusobna interakcija klijenata 313
- Sudjelovanje klijenata u proizvodnji 314

ODLUKE O MARKAMA 315

- Uvjeti koji podupiru kreiranje marke 316
- Jačanje vrijednosti marke 316

RAZVOJ NOVIH PROIZVODA 322

- Stvaranje ideja 324
- Razvoj i testiranje koncepcija 328
- Marketinška strategija 330
- Poslovna analiza 331
- Razvoj proizvoda 332

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 9-1: NACIONALNI LABORATORIJ ZA HRANU POMAŽE RESTORANIMA DA RAZVIJU NOVE PROIZVODE I POBOLJŠAJU POSTOJEĆE PROIZVODE 334

- Probni marketing 334
- Komercijalizacija 335

RAZVOJ PROIZVODA PUTEM AKVIZICIJA 336

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 9-2: RESTORANI I HOTELI RAZVIJAJU IDEJE O NOVIM PROIZVODIMA 337

STRATEGIJE ZA ŽIVOTNI CIKLUS PROIZVODA 338

- Faza uvođenja 340
- Faza rasta 340
- Faza zrelosti 341
- Faza opadanja 342
- Brisanje proizvoda 343

Ključni pojmovi 345
Sažetak poglavlja 346
Pitanja za raspravu 349

Praktična primjena 349
Vježbe na internetu 349
Literatura 350

10. Unutarnji marketing 353

CILJEVI POGLAVLJA 355

UNUTARNJI MARKETING 355

Zadovoljstvo zaposlenika povezano je sa zadovoljstvom klijenta 357

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 10-1:

KADA JE NAČIN KOMUNIKACIJE ZAPOSLENIKA U SUPROTNOSTI S OČEKIVANJIMA GOSTIJU 358

PROCES UNUTARNJEG MARKETINGA 359

- Uspostava kulture usluga 359
- Razvoj marketinškog pristupa u upravljanju ljudskim potencijalima 364
- Važnost početne obuke 369
- Upravljanje emocionalnim radom 374
- Širenje marketinških informacija zaposlenicima 375
- Uvođenje sustava nagrade i priznanja 377

NERUTINSKI POSLOVI 378

Ključni pojmovi 379
Sažetak poglavlja 380
Pitanja za raspravu 381
Praktična primjena 381
Vježbe na internetu 381
Literatura 382

11. Izgradnja odanosti klijenata putem kvalitete 385

CILJEVI POGLAVLJA 388

DEFINIRANJE VRIJEDNOSTI I ZADOVOLJSTVA KLIJENTA 389

- Vrijednost isporučena klijentu 389
- Zadovoljstvo klijenta 391

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 11-1:

GARANCIJA NA USLUGU 394

- Zadovoljstvo klijenta naspram odanosti klijenta 396

MARKETING ODNOSA 396

PREDNOSTI ODANOSTI KLIJENTA 400

- Trošak izgubljenih klijenata 401
- Rješavanje pritužbi klijenata 402

VEZA IZMEĐU MARKETINGA I KVALITETE 404

ŠTO JE KVALITETA 407

PREDNOSTI KVALITETE USLUGE 409

Zadržavanje klijenata	409
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 11-2:	
RAZVOJ SUSTAVA OCJENJIVANJA TAJVANSKIH HOTELA	410
Izbjegavanje cjenovne konkurencije	411
Zadržavanje dobrih zaposlenika	412
Smanjenje troškova	412
UPRAVLJANJE KAPACITETOM I POTRAŽNJOM	413
Upravljanje kapacitetom	414
Upravljanje potražnjom	418
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>425</i>
<i>Pregled poglavlja</i>	<i>426</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>428</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>428</i>
<i>Vježbe na internetu</i>	<i>429</i>
<i>Literatura</i>	<i>429</i>
DODATAK A: MODEL PET JAZOVA KAO MODEL KVALITETE USLUGE	431
Prvi jaz: očekivanja klijenata naspram opažanja menadžmenta	431
Drugi jaz: Opažanja menadžmenta naspram zahtjeva kvalitete usluge	432
Treći jaz: Zahtjevi kvalitete usluge naspram isporuke usluge	433
Četvrti jaz: Očekivanja usluga naspram opažene usluge	434
DODATAK B: PREDVIĐANJE TRŽIŠNE POTRAŽNJE	435
Definiranje tržišta	435
Tržišna područja za restorane	437
Mjerenje trenutačne tržišne potražnje	437
Predviđanje buduće potražnje	439

12. Određivanje cijena proizvoda: razmatranja, pristupi i strategija određivanja cijena 445

CILJEVI POGLAVLJA	447
CIJENA	447
ČIMBENICI KOJE TREBA RAZMOTRITI PRI ODREĐIVANJU CIJENA	448
Vanjski čimbenici koji utječu na odluke o određivanju cijena	448
Vanjski čimbenici koji utječu na odluke o cijenama	454
Cijene i ponude konkurenata	463
Ostali vanjski čimbenici	464
OPĆI PRISTUPI ODREĐIVANJU CIJENA	464
Određivanje cijena na temelju troškova	464
Analiza točke pokrića i određivanje cijena na temelju ciljne dobiti	465
Određivanje cijena na temelju vrijednosti	467
Određivanje cijena na temelju konkurencije	469
STRATEGIJE ODREĐIVANJA CIJENA	469
Strategije za određivanje cijena novih proizvoda	469

Strategije za određivanje cijena postojećih proizvoda	469
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 12-1: SEGMENTIRANO ODREĐIVANJE CIJENA: PRAVI PROIZVOD PRAVOM POTROŠAČU U PRAVO VRIJEME ZA PRAVU CIJENU	476
Psihološko određivanje cijena	481
Promocijsko određivanje cijena	482
OSTALA RAZMATRANJA ODREĐIVANJA CIJENA	469
Učinak širenja cijena	484
Razine cijena	484
PROMJENE U CIJENAMA	485
Iniciranje promjena cijena	485
Iniciranje sniženja cijena	485
Iniciranje povećanja cijena	485
Reakcije kupaca na promjene cijena	486
Reakcije konkurenata na promjene cijena	486
Reakcije trgovinskih saveznika na promjene cijena	486
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 12-2: INTERNET OLAKŠAVA POTROŠAČIMA PRONALAZAK INFORMACIJA O CIJENAMA	488
Odgovaranje na promjene cijena	488
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>490</i>
<i>Sažetak poglavlja</i>	<i>490</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>494</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>494</i>
<i>Vježbe na internetu</i>	<i>494</i>
<i>Literatura</i>	<i>494</i>

13. Distribucijski kanali 497

CILJEVI POGLAVLJA	499
PRIRODA I VAŽNOST DISTRIBUCIJSKIH SUSTAVA	499
PRIRODA DISTRIBUCIJSKIH KANALA	500
Zašto se koriste marketinški posrednici?	500
Funkcije distribucijskih kanala	501
Broj razina kanala	502
MARKETINŠKI POSREDNICI	503
Putnički agenti	503
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 13-1: DESET NAJBOLJIH IDEJA ZA RAD S PUTNIČKIM AGENTIMA	505
Tour veletrgovci	505
Specijalisti: tour brokeri, motivacijske kuće i predstavnici kasina	506
Hotelski predstavnici	508
Nacionalne, savezne i lokalne turističke agencije	508
Konzorcij i sustavi rezervacija	508
Internet	510
Repcionari	514
PONAŠANJE I ORGANIZACIJA KANALA	514
Ponašanje u kanalu	514

x ■■■ Sadržaj

Organizacija kanala	517
ODABIR ČLANOVA KANALA	525
Potrebe klijenata	525
Privlačenje članova kanala	525
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 13-2: FRANŠIZE RESTORANA	526
Vrednovanje najvažnijih kanalskih alternativa	526
ODGOVORNOST ČLANOVA KANALA I DOBAVLJAČA	529
LOKACIJE U TVRTKI	529
<i>Ključni pojmovi</i>	<i>532</i>
<i>Sažetak poglavlja</i>	<i>533</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>535</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>536</i>
<i>Uježbe na internetu</i>	<i>536</i>
<i>Literatura</i>	<i>536</i>

14. Promoviranje proizvoda: komunikacija i politika promidžbe i oglašavanja 539

CILJEVI POGLAVLJA	541
KOMUNIKACIJSKI PROCES	541
Identificiranje ciljne publike	542
Određivanje komunikacijskih ciljeva	542
Oblikovanje poruke	546
Odabir komunikacijskih ciljeva	550
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 14-1: HVALA — ODLIČNA OSOBNA KOMUNIKACIJA	553
Odabir izvora poruke	553
Mjerenje komunikacijskih rezultata	554
ODREĐIVANJE CJELOKUPNOG PRORAČUNA ZA MARKETINŠKE KOMUNIKACIJE	554
Metoda priuštivosti	555
Metoda postotka od prodaje	556
Metoda pariteta konkurentnosti	557
Metoda cilja i zadatka	557
UPRAVLJANJE I KOORDINIRANJE INTEGRIRANIH MARKETINŠKIH KOMUNIKACIJA	557
Narav pojedinog promidžbenog alata	558
Čimbenici pri određivanju promidžbenog spleta	560
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 14-2: KAKO FUNKCIONIRA AGENCIJA ZA OGLAŠAVANJE	562
OGLAŠAVANJE	564
BITNE ODLUKE U OGLAŠAVANJU	565
Određivanje ciljeva	565
Određivanje proračuna za oglašavanje	567
Odluke o poruci	569
Odluke o medijima	575
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 14-3: ODVEDI ME U HILTON	579
Procjena kampanje	581

<i>Ključni pojmovi</i>	<i>582</i>
<i>Pregled poglavlja</i>	<i>582</i>
<i>Pitanja za raspravu</i>	<i>585</i>
<i>Praktična primjena</i>	<i>586</i>
<i>Uježbe na internetu</i>	<i>586</i>
<i>Literatura</i>	<i>586</i>

15. Promoviranje proizvoda: odnosi s javnošću i unapređenje prodaje 589

CILJEVI POGLAVLJA	591
ODNOSI S JAVNOŠĆU	591
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 15-1: TACO BELL DAO JE PRIMJER KREATIVNOG PUBLICITETA	592
GLAVNE AKTIVNOSTI ODJELA ZA ODNOSI S JAVNOŠĆU	592
Korporacijske komunikacije	593
Lobiranje	593
Savjetovanje	593
PUBLICITET	593
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 15-2: SINGAPURSKI CENTAR SUNTEC	597
PROCES ODNOSA S JAVNOŠĆU	598
Istraživanje	598
Određivanje ciljeva odnosa s javnošću	598
Definiranje ciljne publike	599
Odabir poruke i prijenosnika u odnosima s javnošću	600
Primjena marketinškog plana odnosa s javnošću	601
Vrednovanje rezultata odnosa s javnošću	602
GLAVNI ALATI MARKETINGA ODNOSA S JAVNOŠĆU	603
Publikacije	603
Događaji	603
Vijesti	603
Govori	604
Aktivnosti u javnoj službi	604
Medijski identitet	605
PRILIKE ODNOSA S JAVNOŠĆU ZA UGOSTITELJSKO-HOTELJERSKU INDUSTRIJU	603
Individualni objekti	605
Izgradnja odnosa s javnošću oko vlasnika/rukovoditelja	605
Izgradnja odnosa s javnošću oko lokacije	606
Izgradnja odnosa s javnošću oko proizvoda ili usluge	606
UPRAVLJANJE KRIZOM	608
UNAPREĐENJE PRODAJE	612
Postavljanje ciljeva unapređenja prodaje	613
Odabir instrumenata unapređenja prodaje	613
Razvijanje programa unapređenja prodaje	617
Prethodno testiranje i primjena plana	620
Vrednovanje rezultata	620
MARKETING LOKALNE TRGOVINE	621

Ključni pojmovi 622
Pregled poglavlja 623
Pitanja za raspravu 625
Praktična primjena 625
Vježbe na internetu 625
Literatura 626

16. Profesionalna prodaja 631

CILJEVI POGLAVLJA 631

UPRAVLJANJE PROFESIONALNOM PRODAJOM 631

PRIRODA PRODAJE U HOTELIJERSTVU 632

CILJEVI PRODAJNOG OSOBLJA 635

Opseg prodaje 635

Prodaja skupljih proizvoda i unakrsna prodaja 636

Tržišni udio ili tržišna penetracija 637

Ciljevi za određene proizvode 637

STRUKTURA I VELIČINA PRODAJNOG OSOBLJA 638

Teritorijalna struktura prodajnog osoblja 639

Struktura prodajnog osoblja po tržišnom segmentu 640

Struktura prodajnog osoblja po tržišnom kanalu 641

Struktura prodajnog osoblja prema klijentima 641

Kombinirana struktura prodajnog osoblja 642

Veličina prodajnog osoblja 643

ORGANIZACIJA ODJELA PRODAJE 645

Unutarnje prodajno osoblje 645

Terensko prodajno osoblje 647

Timska prodaja 648

MARKETING ODNOSA I STRATEŠKI SAVEZI 649

ZAPOSŁJAVANJE I USAVRŠAVANJE PROFESIONALNOG

PRODAJNOG OSOBLJA 651

Važnost pažljivog odabira 651

Određivanje profila željenih karakteristika koje su u skladu s korporativnom kulturom 651

Usklađivanje znanja stečenih u karijeri s korporativnim ciljevima 652

Usavršavanje prodajnog osoblja 653

UPRAVLJANJE PRODAJNIM OSOBLJEM 656

Odabiranje prodajnih strategija 657

Taktike prodajnog osoblja: načela osobne prodaje 660

Motiviranje profesionalnog prodajnog osoblja 667

Procjenjivanje i kontroliranje profesionalnoga prodajnog osoblja 669

Ključni pojmovi 674

Sažetak poglavlja 675

Pitanja za raspravu 677

Praktična primjena 678

Vježbe na internetu 678

Literatura 678

DIO 4 Upravljanje marketingom u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu 681

17. Elektronički marketing: internetski marketing, marketing temeljen na bazi podataka i izravni marketing 683

CILJEVI POGLAVLJA 685

GLAVNE SILE KOJE OBLIKUJU DOBA INTERNETA 685

DIGITALIZACIJA I POVEZIVOST 685

Eksplozija interneta 686

Novi tipovi posrednika 686

Prilagođavanje klijentima i prilagođavanje željama klijenata 687

MARKETINŠKA STRATEGIJA U NOVOM DIGITALNOM DOBU 688

E-poslovanje, e-trgovina i e-marketing u novom digitalnom dobu 689

Pogodnost za kupce 689

Pogodnost za prodavače 691

PODRUČJA E-TRGOVINE 691

B2C (business to consumer - poslovni potrošač cilja na krajnjeg potrošača) 691

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 17-1: KORIŠTENJE MREŽE ZA

PLASIRANJE TURISTIČKIH ODREDIŠTA 692

B2B (business to business - poslovni potrošač cilja na poslovnog potrošača) 694

C2C (consumer to consumer - krajnji potrošač cilja na krajnjeg potrošača) 695

C2B (consumer to business - krajnji potrošač cilja na poslovnog potrošača) 696

USPOSTAVLJANJE PRISUTNOSTI U E-MARKETINGU 696

Osmišljavanje mrežne stranice 696

Tipovi mrežnih stranica 697

Osmišljavanje privlačnih mrežnih stranica 699

Sadržaj 700

Pravna i etička pitanja 701

Razvijanje sustava marketinških baza podataka 702

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 17-2: KORIŠTENJE VAŠE

BAZE PODATAKA ZA ISTRAŽIVANJE KLJENATA: DEFINIRANJE MOĆI VAŠIH VJERNIH KLJENATA 704

Korištenje baza podataka za ostvarivanje konkurentske prednosti 706

IZRAVNI MARKETING 707

Razlozi za razvoj izravnog marketinga 709

PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 17-3: GAZELLE SYSTEMS

UVODI MARKETING BAZE PODATAKA U RESTORANE 710

Elektronička pošta 712

Izravni marketing služi za razvijanje odnosa 713

Razvoj integriranog izravnog marketinga 714

Ključni pojmovi 716
Sažetak poglavlja 717
Pitanja za raspravu 719
Praktična primjena 719
Vježbe na internetu 719
Literatura 719

18. Destinacijski marketing 723

CILJEVI POGLAVLJA 725
GLOBALIZACIJA TURISTIČKE INDUSTRIJE 725
VAŽNOST TURIZMA ZA GOSPODARSTVO DESTINACIJE 726
 Turistička destinacija 726
 Koristi od turizma 727
 Upravljanje turističkim destinacijama 729
 Održivi turizam 730
TURISTIČKE STRATEGIJE I ULAGANJA 732
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 18-1: POSLIJE TSUNAMIJA 733
 Turistički događaji i atrakcije 733
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 18-2: KLAĐENJE NA NOVU AUTOCESTU 734
 Atrakcije 738
 Turizam temeljen na usputnim zaustavljanjima 740
SEGMENTIRANJE I NADZIRANJE TURISTIČKOG TRŽIŠTA 741
 Identificiranje ciljanih tržišta 744
 Samostalna atrakcija i destinacije događaja 745
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 18-3: ANALIZA SLUČAJA UREDA ZA RAZVOJ TURIZMA MARYLANDA 746
 Klasifikacija segmenata posjetitelja 748
 Nadgledanje turističkih tržišta 749
ORGANIZIRANJE I UPRAVLJANJE MARKETINGOM U TURIZMU 755
 Utjecanje na odabir lokacije 755
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 18-4: NACIONALNE TURISTIČKE ORGANIZACIJE: KAKO RADE 756
Ključni pojmovi 758
Sažetak poglavlja 759
Pitanja za raspravu 760
Praktična primjena 761
Vježbe na internetu 761
Literatura 761

19. Marketinški plan za sljedeću godinu 763

CILJEVI POGLAVLJA 766
SVRHA MARKETINŠKOG PLANA 766
I. DIO: IZVRŠNI SAŽETAK 767
II. DIO: KORPORATIVNA POVEZANOST 768
 Veza s ostalim planovima 768
 Planovi vezani uz marketing 768
 Korporativni smjer 769

III. DIO: ANALIZA OKRUŽENJA I PREDVIĐANJE 770

Izjava o pozicioniranju 770
 Glavni čimbenici okruženja 770
 Analiza konkurencije 772
 Trendovi na tržištu 772
 Tržišni potencijal 773
 Marketinško istraživanje 774

IV. DIO: SEGMENTACIJA I ODABIR CILJNOG TRŽIŠTA 775

Analiza segmentacije 775
PRIMJER USPJEŠNOG MARKETINGA 19-1: EMBASSY SUITES 776
 Odabir ciljnog tržišta 777

V. DIO: CILJEVI I KVOTE ZA SLJEDEĆU GODINU 778

Ciljevi 778
 Ocjenjivanje ciljeva sustava 779
 Kvote 781
 Iznošenje plana 781
 Vrhovna uprava 781
 Upravni odbor ili skupina ulagača 781
 Podređeni 782
 Prodavač 782
 Ostali odjeli 782

VI. DIO: PLANOVI AKTIVNOSTI: STRATEGIJE I TAKTIKE 782

Nekvalificirana publika — marketing klastera 783
 Prodajne strategije 783
 Strategije distribucije 784
 Strategije oglašavanja i promidžbe 785

STRATEGIJA ODREĐIVANJA CIJENA 787

Strategije proizvoda 788

VII. DIO: SREDSTVA POTREBNA DA SE PODRŽE STRATEGIJE I OSTVARE CILJEVI 789

Osoblje 789
 Ostala novčana podrška 790
 Istraživanje, savjetovanje i obuka 790
 Raznovrsni troškovi 790
 Proračuni 790

VIII. DIO: KONTROLA MARKETINGA 791

Prodajni ciljevi 791
 Prodajna predviđanja i kvote 793
 Izdaci naspram proračuna 793
 Periodičko ocjenjivanje svih marketinških ciljeva 793
 Raspored marketinških aktivnosti 793
 Ponovne prilagodbe marketinškog plana 793

IX. DIO: PREDSTAVLJANJE I PRODAJA PLANA 794

X. DIO: PRIPREME ZA BUDUĆNOST 794

Prikupljanje podataka i analiza 794
 Marketinško planiranje kao alat za rast 795

Ključni pojmovi 796
Pregled poglavlja 796
Pitanja za raspravu 800
Praktična primjena 800
Vježbe na internetu 801
Literatura 801

Slučajevi 803
 Pojmovnik 911
 Kazalo 921

Adriatic Luxury Hotels - najbolja hrvatska kolekcija hotela

Sva tri luksuzna hotela kategorije pet zvjezdica i ekskluzivnan ljetnikovac Villa Agave smješteni su na najljepšim lokacijama u Dubrovniku - jednom od najljepših gradova Mediterana, bogate i burne političke i kulturne prošlosti, izuzetne prirodne ljepote, uvrštenom na UNESCO listu svjetske kulturne baštine. Stari Grad okružen zidinama dugim dva kilometra i srednjovjekovnim tvrđavama ostavlja Vašoj mašti da zamisli život u gradu od XIII stoljeća!

Excelsior Hotel & Spa jedini je hotel s pogledom na gradske zidine. Boraveći u Excelsioru ili ljetnikovcu Villa Agave, na najbolji ćete način doživjeti ljepotu i snagu ovog čarobnog grada! Resort hotel Dubrovnik Palace Hotel, Conference & Spa nudi ispunjen i kvalitetan odmor u tišini i zelenilu prekrasne uvale smještene nedaleko od stare gradske jezgre, s mnoštvom rekreacijskih sadržaja, atraktivnih vanjskih terasa i bazena uz more. Sve sobe imaju vlastiti balkon i uživaju pogled na more.

Hotel Bellevue Dubrovnik nosilac je brojnih priznanja i zavodljivih titula u konkurenciji vrhunskih hotela širom Europe! Hotel je poseban i po svojoj jedinstvenoj lokaciji na vrhu litice iznad uvale i pjeskovito-šljunčane plaže.

Adriatic Luxury Hotels svojim imenom jamči vrhunsku kvalitetu i uslugu u bilo kojem od hotela da odsjednete! Maštovite delicije i iznimna ponuda internacionalne i domaće kuhinje, kao i savršeno uklopljena wellnes i spa ponuda, sasvim sigurno Vas neće ostaviti ravnodušnima prilikom boravka u ovim šarmantnim hotelima kojih ćete se uvijek rado sjećati i vraćati im se ponovo...

www.alh.hr

Excelsior Hotel & Spa, Hotel Bellevue Dubrovnik,
Dubrovnik Palace Hotel Conference & Spa

Adriatic Luxury Hotels
Croatia's finest hotel collection

